

Sygn. akt II Ca 762/19

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Piotr Rajczakowski (spr.)

Sędziowie: Jerzy Dydo

Joanna Sawicz

Protokolant: Agnieszka Ingram-Ciesielska

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2019 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) **S.A. w K.**

przy udziale (...) **Sp. z o.o. w P.**

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 23 maja 2019 r., sygn. akt (...)

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu uŚ. do ponownego rozpoznania.

(...)

(...)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 23 maja 2019 r., Sąd Rejonowy w pkt I oddalił wniosek (...) S.A. z siedzibą w K. o ustanowienie służebności przesyłu dla napowietrznej linii elektroenergetycznej (...) Ś. – G. oraz (...) Ś. – P. – P. na nieruchomości oznaczonej jako działka ewidencyjna nr (...) w obrębie M., gm. Ś., dla której Sąd Rejonowy w Ś., (...), prowadzi księgę wieczystą oznaczoną nr (...), na rzecz (...) S.A. z siedzibą w K. i jej następców prawnych, polegającej na:

a) założeniu i przeprowadzeniu przez (...) S.A. z siedzibą w K. oraz jej następców prawnych elektroenergetycznej linii (...)przez przedmiotową nieruchomość poprzez podwieszenie na działce nr (...) w obrębie M. napowietrznych przewodów linii elektroenergetycznej,

b) funkcjonowaniu wymienionej linii elektroenergetycznej po jej wybudowaniu,

c) całodobowym, nieutrudnionym, nieograniczonym w czasie i miejscu udostępnieniu działki gruntu nr (...) w obrębie M., poprzez przejście i przejazd z niezbędnym sprzętem w celu wykonania przez (...) S.A. z siedzibą w K. koniecznych robót związanych z eksploatacją, konserwacją, przeprowadzaniem inspekcji stanu posadowionych urządzeń, usuwania usterek i awarii, a także wszelkich remontów, w tym wymiany zużytych i zniszczonych elementów tych urządzeń, jak również ich rozbudowy, z obowiązkiem przywrócenie terenu do stanu pierwotnego na koszt własny (...) S.A.,

d) zobowiązaniu właściciela nieruchomości do nie wznoszenia jakichkolwiek budynków i budowli, nie prowadzenia prac ziemnych ani nie dokonywania istotnej zmiany ukształtowania terenu, jak też nie dokonywania nasadzeń drzew i krzewów w pasie eksploatacyjnym linii o szerokości po 1 metr od skrajnych przewodów fazowych linii,

zaś w pkt II Sąd zasądził od wnioskodawcy (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. w P. kwotę 497zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. jest właścicielem nieruchomości oznaczonej jako działka ewidencyjna nr (...) w obrębie M., gm. Ś., dla której Sąd Rejonowy w Ś. (...)prowadzi księgę wieczysta o nr (...). Przez opisaną wyżej nieruchomość uczestnika przebiega trasa napowietrznej linii elektroenergetycznej (...) Ś. – G. oraz (...)Ś. – P. – P.. Pismem z dnia 19 czerwca 2018 roku wnioskodawca zwrócił się do uczestnika z propozycją ustanowienia służebności przesyłu na działce nr (...) stanowiącej jego własność, oferując wynagrodzenie w kwocie 2.250,00zł. Wynagrodzenie za służebność przesyłu wynikało ze sporządzonego przez Biuro (...) operatu szacunkowego z dnia 30 lipca 2018 roku. W dniu 14 listopada 2018 r., wobec braku odpowiedzi ze strony uczestnika, wnioskodawca ponownie zwrócił się do uczestnika o ustanowienie służebności podwyższając kwotę jednorazowego wynagrodzenia do 2,959,00 zł, zakreślając termin 30 dni na udzielenia odpowiedzi i traktując brak odpowiedzi jako niewyrażenie zgody. Uczestnik nie odpowiedział na propozycję wnioskodawcy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał wniosek za nieuzasadniony. W pierwszej kolejności Sąd wskazał, że podstawą prawną roszczenia wnioskodawcy był art. 305⁽²⁾ k.c. Powołując się natomiast na treść artykułu 6 k.c., Sąd podkreślił, iż ciężar udowodnienia zasadności swojego żądania i twierdzeń zawartych we wniosku spoczywał na wnioskodawcy. W ocenie Sądu Rejonowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy okazał się niewystracający dla udowodnienia dochodzonego żądania. Wnioskodawca nie wykazał uprawnienia do żądania ustanowienia służebności przesyłu, bowiem zdaniem Sądu, jego legitymacja czynna w postępowaniu nie została należycie wykazana. Wnioskodawca – pomimo zgłoszenia zarzutu przez uczestnika postępowania – nie wykazał bowiem, aby pozostawał następcą prawnym państwowego zakładu energetycznego, który przejął linię energetyczną i zarządzał nią od 1945r. Sąd podniósł, iż do wniosku oraz w odpowiedzi na stanowisko uczestnika postępowania nie przedstawiono żadnych dokumentów stwierdzających sporządzenie spisu elementów linii jako środka trwałego przedsiębiorstwa oraz przekazanie tego majątku na rzecz wnioskodawcy – jednego z licznych przedsiębiorstw energetycznych powstałych w następstwie likwidacji przedsiębiorstw państwowych. Faktycznie wnioskodawca wykazał wyłącznie, iż wzywał uczestnika postępowania – jako właściciela nieruchomości, przez którą przebiega linia – do formalnego ustanowienia tam służebności gruntowej w oparciu o przedstawioną przez siebie wycenę wartości takiej służebności. Z tego też względu Sąd podzielił stanowisko uczestnika postępowania, iż wnioskodawca nie wykazał, aby był właścicielem linii energetycznej (...) Ś. – G. oraz (...)Ś. – P. – P., co skutkowało oddaleniem wniosku wobec braku wykazania legitymacji czynnej do jego zgłoszenia. Jednocześnie podkreślono, iż Sąd z urzędu zobowiązany jest do ustalenia czy strony występujące w procesie posiadają legitymację, jej brak zawsze skutkuje oddaleniem powództwa bez potrzeby, a dokładniej bez możliwości merytorycznej oceny roszczenia. Sąd Rejonowy wskazał, iż wnioskodawca swoją legitymację procesową wywodził z faktu, że jest właścicielem przedmiotowej linii elektroenergetycznej, która została posadowiona na nieruchomości uczestnika przed 1945 rokiem. Na przestrzeni lat właściciele przedmiotowej linii elektroenergetycznej zmieniali się, zatem wnioskodawca powinien był uprawdopodobnić przejście na niego prawa jej własności. Wnioskodawca nie załączył natomiast odpowiednich dokumentów, dlatego w ocenie Sądu nie udało

mu się skutecznie wykazać, że to (...) S.A. jest następcą prawnym pierwotnego właściciela linii elektroenergetycznej. Nadto Sąd wskazał, iż wnioskodawca nie przedstawił projektu planowanej modernizacji linii elektroenergetycznej, zaś zamiarem wykonania takich właśnie prac uzasadniał ustanowienie służebności przesyłu. Wobec zaś braku złożenia projektu prac modernizacyjnych, wnioskodawca nie przedstawił Sądowi, jakie faktycznie są uzasadnione potrzeby wnioskodawcy w zakresie obciążenia nieruchomości uczestnika tak, aby wykonać ewentualny remont zapewniając jego pełną realizację zgodnie z uzasadnionymi potrzebami wnioskodawcy, a zarazem bez nadmiernego obciążenia uczestnika postępowania. Projekt remontu linii stanowiłby bowiem punkt wyjścia do sporządzenia przez biegłego sądowego opinii w zakresie chociażby określenia jaka szerokość pasa ziemi wina zostać obciążona służebnością. Obszar ten będzie inny w przypadku jedynie wymiany przewodów i powieszenia ich w dotychczasowym miejscu przebiegu linii na istniejących słupach, ale zupełnie inny w razie planowanego wykonania nowej infrastruktury linii – nowych słupów i przewodów, ustawionych nadto równolegle do biegnącej obecnie linii. Dopiero jasno określony projekt, wskazujący na zakres prac, dałby podstawę określenia zasadności wniosku, określenia zakresu gruntu podlegającego obciążeniu, oceny takiego wniosku tak przez uczestnika postępowania jak i przez powołanego biegłego sądowego oraz Sąd. Tymczasem wnioskodawca żadnego projektu planowanych prac remontowych nie złożył, nie potrafił też określić zakresu planowanych prac. A tym samym faktycznie nie dał podstaw do przeprowadzenia obiektywnej i rzetelnej oceny zasadności zgłoszonego wniosku. Jednocześnie Sąd wskazał, iż brak przedstawienia planu inwestycji zasadnym czyni zarzut uczestnika, że remont przedmiotowej linii w rzeczywistości będzie musiał polegać na postawieniu nowych słupów i pociągnięciu nowych kabli - równolegle do dotychczasowej starej trakeji. Nie jest bowiem możliwa wymiana słupów i kabli na całej wielokilometrowej obecnej trasie linii elektroenergetycznej, co wymaga dłuższego okresu czasu, bowiem wiązałoby się to z odcięciem od prądu na czas remontu miejscowości Ś., P. i P., które ta linia zaopatruje. W ocenie Sądu zatem, faktycznie wniosek miał umożliwić wnioskodawcy nie przeprowadzenie doraźnego remontu, ale wykonanie na nowo tożsamej instalacji energetycznej i poprowadzenie jej równolegle do starej sieci, której demontaż nastąpi zapewne po zakończeniu budowy sieci nowej. Mając powyższe na uwadze wnioskodawca, w ocenie Sądu, nie wykazał zatem jaki ma być zasięg służebności gruntowej, jak daleko konieczne będzie ingerowanie w cudzy grunt, aby wykonać prace remontowe - skoro nie chodzi o modernizację linii na starych słupach, ale faktycznie o wzniesienie równolegle do obecnej linii nowej infrastruktury obejmującej tak słupy jak i przewody, nadto bez określenia rodzaju, przekroju słupów, szerokości rozwieszenia na nich przewodów - które przecież mogą się różnić pod względem technicznym od dotychczasowej linii, co będzie miało duży wpływ na zakres obciążenia nieruchomości uczestnika postępowania. Ponadto skoro modernizacja linii wiąże się z faktycznym wykonaniem na nowo całej jej infrastruktury, to zasadnie zarzuca uczestnik postępowania, iż wnioskodawca winien wykazać, że poprowadzenie takiej – w istocie nowej – linii energetycznej przez około 150 nieruchomości nastąpi z najmniejszym obciążeniem aktualnych właścicieli tych gruntów. Wniosek winien zatem w istocie wykazać, że poprowadzenie takiej linii w najmniejszy sposób obciąża tak grunt uczestnika postępowania – biorąc pod uwagę możliwość wytyczenia linii raczej przez nieużytki, nie zaś przez grunty orne na jego działce – jak też ogólnie wykazać, że poprowadzenie linii przez cudze grunty wzdłuż istniejącej obecnie, starej linii energetycznej – następuje z najmniejszym obciążeniem okolicznych właścicieli nieruchomości. Z tego też względu, w ocenie Sądu Rejonowego, koniecznym było wykazania przez wnioskodawcę również, dlaczego nowa linia energetyczna ma biec w dotychczasowym umiejscowieniu. Ponadto, Sąd zwrócił uwagę, że poprzednie umiejscowienie linii sięga co najmniej roku 1945, skoro jest to infrastruktura poniemiecka, zatem dotyczy zupełnie innych kwestii własnościowych nieruchomości jak również ukształtowania terenu. Oczywistym było, że na przestrzeni 74 lat zmianom uległy granice nieruchomości, przez które przebiega linia, ich właściciele, a nawet nierzadko sposób wykorzystania gruntów i ukształtowanie terenu. Wnioskodawca winien zatem wykazać, że tak przez grunty uczestnika postępowania jak i grunty pozostałych właścicieli linia musi zostać poprowadzona w dotychczasowy sposób, bo w istocie każda zmiana jej starego przebiegu stanowi zwiększenie obciążenia dla nieruchomości sąsiednich, nie ma sensownej ekonomicznie alternatywy dla wytyczenia innego przebiegu linii. A przy tym linia w najmniej dolegliwy sposób obciąża poszczególne, jednostkowe nieruchomości. Wskazując na powyższe względy, Sąd Rejonowy wskazał, iż – pomimo zarzutu uczestnika postępowania – żadnego takiego opracowania wnioskodawca nie przedstawił, nie wykazał zasadności swego wniosku w tym zakresie, który należy oceniać w kontekście zasadności wytycznie przebiegu linii energetycznej nie tylko przez grunt uczestnika postępowania, ale przez wszystkie 150 nieruchomości, na których ma powstać nowa linia. Ponownie zatem Sąd uznał za zasadny zarzut uczestnika postępowania, że wbrew ciężarowi dowodowemu wnioskodawca nie

wykazał, dlaczego nowa linia energetyczna ponownie ma przebiegać w ten sam sposób jak linia stara przez teren ok. 150 działek, oraz w jaki sposób linia miałaby przebiegać w sposób najmniej uciążliwy dla właścicieli. Wnioskodawca nie wykazał, że przebieg nowej linii elektroenergetycznej będzie zgodny z jej społeczno-gospodarczym przeznaczeniem i nie będzie nadmiernie obciążał nieruchomości obciążonych służebnością. Sąd podkreślił, iż wnioski dowodowe nie zostały przez wnioskodawcę złożone przed wszczęciem postępowania, jak również w terminie zakreślonym do ustosunkowania się do odpowiedzi na wniosek uczestnika postępowania, w tym do zgłoszonych tam zarzutów. Przy czym podkreślono, iż uczestnik postępowania wprost żądał wyjaśnienia i wykazania powyższych okoliczności przed wyznaczeniem rozprawy. Wnioskodawca natomiast nie odniósł się do tych zarzutów merytorycznie i dowodowo przed rozpoczęciem rozprawy. Nadto Sąd wskazywał, iż także na rozprawie wnioskodawca nie wykazał swej legitymacji czynnej do zgłoszenia wniosku, nadto faktycznie nie przedstawił pełnego uzasadnienia swego wniosku. W ocenie Sądu, brak przedstawienia obiektywnie uzasadnionych potrzeb wnioskodawcy w zakresie korzystania z cudzego gruntu, co wynikałoby wprost z planu modernizacji linii oraz opracowania zasadności przebiegu nowej linii, czemu z kolei odpowiada zakres obciążenia nieruchomości uczestnika postępowania, nie pozwala na uznanie wniosku za zasadny. Brak przedstawienia projektu prac remontowych oraz wykazania zasadności poprowadzenia nowej linii energetycznej wznoszonej wzdłuż linii starej uniemożliwia ustalenie, jaki pas gruntu nieruchomości uczestnika postępowania winien podlegać obciążeniu na rzecz wnioskodawcy, a nawet ustalenie, czy nowa linia w istocie winna przebiegać nadal przez grunt uczestnika, wreszcie czy nawet biegnąc przez jego grunt należy ją wytyczyć ponownie dokładnie w taki sam sposób, jak zrobiono to budując stara linię przed 1945r. Sąd wyjaśnił powody oddalenia wniosków dowodowych wnioskodawcy i uczestnika o przesłuchanie świadków, zgłoszone na rozprawie. Przytaczając treść przepisów art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 6 § 2 k.p.c. Sąd podkreślił, iż na wnioskodawcy ciążył obowiązek przytaczania wszystkich okoliczności faktycznych i dowodów bez zwłoki. Wbrew powyższemu wnioskodawca nie zgłosił swych wniosków dowodowych ani przed wszczęciem postępowania, chociaż przedmiot sprawy w oczywisty sposób tego wymagał, ani też po doręczeniu mu odpowiedzi na wniosek, gdy uczestnik wprost żądał wykazania projektem inwestycyjnym zakresu planowanych prac i celowości przebiegu linii energetycznej w sposób wskazywany we wniosku. Ponadto Sąd wskazał, iż zgłoszenie wniosków dowodowych na rozprawie wymagałoby jej odroczenia, aby wezwać świadków, umożliwienia uczestnikowi odniesienia się do tychże wniosków – zatem w oczywisty sposób wpływałoby na przedłużenie postępowania. Nadto bez wykazania rodzaju i zakresu modernizacji linii energetycznej wykluczona jest obiektywna ocena zasadnego zakresu ustanowienia służebności, zaś wszelkie wnioski dowodowe powoływane na inne kwestie niż powyższa, w istocie nie umożliwiają wyjaśnienia podstawowych kwestii spornych i zmierzają do przewlekłości postępowania. W punkcie II postanowienia Sąd orzekł o kosztach postępowania zgodnie z art. 520 § 3 k.p.c. w związku z § 5 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265 – tekst jednolity). Na wskazaną w pkt II wyroku kwotę złożyły się kwota 17,00 zł tytułem uiszczonej przez pozwanego opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwota 480,00 zł tytułem taryfowego wynagrodzenia dla reprezentującego stronę pełnomocnika będącego radcą prawnym.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł wnioskodawca, zaskarżając je w całości i podnosząc następujące zarzuty:

1. nierozpoznanie przez Sąd I instancji istoty sprawy poprzez zaniechanie ustalenia faktu przysługiwania wnioskodawcy prawa własności spornej linii elektroenergetycznej (...) przechodzącej przez nieruchomość uczestnika, zaniechanie zbadania spełnienia przez wnioskodawcę przesłanek ustanowienia służebności przesyłu na nieruchomości uczestnika, a także zaniechanie ustalenia treści i zakresu prawa będącego przedmiotem postępowania;
2. naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 232 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez niedopuszczenie przez Sąd z urzędu dowodu z dokumentów w sytuacji, gdy Sąd powziął wątpliwość w zakresie podmiotu, któremu przysługuje prawo własności spornej linii elektroenergetycznej (...), oraz niedopuszczenie przez Sąd z urzędu dowodu w postaci projektu modernizacji spornej linii elektroenergetycznej, w sytuacji, gdy Sąd powziął wątpliwość w zakresie zakresu prac koniecznych do wykonania na nieruchomości uczestnika;
3. naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 227 w zw. z art. 278 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku dowodowego wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego

geodety, na okoliczność ustalenia zakresu służebności przesyłu, będącej przedmiotem niniejszego postępowania, oraz dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, na okoliczność ustalenia wysokości wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu, w sytuacji, gdy przeprowadzenie wnioskowanych dowodów miało kluczowe znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

4. naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 233 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów, błąd w ustaleniach faktycznych oraz brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego poprzez uznanie, że

- wnioskodawca nie jest właścicielem spornej linii elektroenergetycznej (...), przechodzącej przez nieruchomość uczestnika, podczas gdy zgromadzone w sprawie dowody z dokumentów przemawiały za przyjęciem wniosku przeciwnego,

- planowana przez wnioskodawcę modernizacja linii elektroenergetycznej (...) polegała będzie w istocie na budowie nowej linii o przebiegu równoległym do przebiegu istniejącej linii elektroenergetycznej, podczas gdy wniosek taki nie wynikał z jakiegokolwiek dowodu przeprowadzonego w sprawie, a wnioskodawca jednoznacznie wniósł o ustanowienie służebności przesyłu dla istniejącej linii elektroenergetycznej w dotychczasowym jej przebiegu;

- wnioskodawca nie udowodnił, jakoby przebieg istniejącej linii elektroenergetycznej (...) przez nieruchomość uczestnika był przebiegiem optymalnym i prowadził do możliwie najmniejszego obciążenia aktualnych właścicieli gruntów, podczas gdy okoliczności faktyczne sprawy uzasadniały wniosek przeciwny,

5. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 305² § 1 k.p.c., przez jego błędną wykładnię i niezastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż w okolicznościach niniejszej sprawy nie istnieją przesłanki uzasadniające ustanowienie służebności przesyłu dla spornej linii elektroenergetycznej (...) na rzecz wnioskodawcy.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację zważył co następuje. Apelacja wnioskodawcy podlegała uwzględnieniu. Na wstępie Sąd Okręgowy zauważa, że zbędne było zatwierdzenie przez wnioskodawcę czynności pełnomocnika, w sytuacji gdy złożone pełnomocnictwo procesowe, w wykonaniu wezwania na rozprawie apelacyjnej z dnia 10 października 2019r., do usunięcia braków, jest z daty 28 grudnia 2017r., a zatem sprzed złożenia wniosku w rozpoznawanej sprawie. Działająca w imieniu wnioskodawcy pełnomocnik podejmowała zatem w niniejszej sprawie czynności na podstawie udzielonego jej pełnomocnictwa, a jedynie jego dokument został złożony w postępowaniu odwoławczym. Zatem działająca w sprawie radca prawny miała stosowne umocowanie do działania, a istniejący brak formalny polegał jedynie na wcześniejszym niezłożeniu pełnomocnictwa w aktach sprawy.

Odnosząc się do zarzutów apelacji uzasadniony zatem jest przede wszystkim zarzut skarżącego dotyczący nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy, co musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania (art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 kpc). Zauważyć przy tym należy, że w sprawach o ustanowienie służebności nawet niedokonanie przez sąd pierwszej instancji ustaleń dotyczących wysokości wynagrodzenia oznacza nierozpoznanie istoty sprawy uzasadniające uchylenie postanowienia przez sąd drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2012r., I CZ 168/12). Tymczasem w sprawie niniejszej Sąd Rejonowy nie dokonał ani ustaleń w tym przedmiocie, ani nawet w przedmiocie przebiegu i obszaru pasa służebności przesyłu (a co niewątpliwie wymagało zasięgnięcia opinii biegłych, o których przeprowadzenie skarżący wniósł we wniosku), oddalając wniosek z przyczyn, które Sąd Okręgowy nie podziela.

Po pierwsze zatem błędne jest uznanie przez Sąd Rejonowy za istotne w sprawie nie wykazanie przez wnioskodawcę jego następstwa prawnego co do prawa własności objętych wnioskiem urządzeń energetycznych, gdyż, co trafnie podnosi apelacja, nie było niezbędne wykazywanie takiego następstwa, a co najwyżej obecnie przysługującego

wnioskodawcy prawa własności tych urządzeń. Sąd Rejonowy powinien zatem być mieć na względzie, że z urzędu było mu wiadomym, iż liczne sprawy toczące się oraz które uprzednio toczyły się m. in. w Sądzie Rejonowym w Świdnicy o ustanowienie lub zasiedzenie służebności przesyłu, są co najmniej od dłuższego już czasu sprawami z wniosku lub z udziałem (...) SA w K., który jest właścicielem infrastruktury energetycznej m. in. na obszarze D.. Trudne też byłoby racjonalne wyjaśnienie przyczyn wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu, w sytuacji, gdyby podmiot ten nie był właścicielem urządzeń przesyłowych, gdyż pojawiałoby się właśnie pytanie o racjonalne przyczyny działania na rzecz innego podmiotu. Gdy zatem w takich okolicznościach, przy lakonicznie podniesionym zarzucie uczestnika postępowania co do braku legitymacji czynnej wnioskodawcy, Sąd nadal miał wątpliwość co do prawa wnioskodawcy do urządzeń infrastruktury energetycznej, to powinien był zobowiązać go do złożenia stosownej dokumentacji potwierdzającej to prawo, mając też na względzie, że przepisy o procesie, w myśl art. 13 § 2 kpc, mają w postępowaniu nieprocesowym jedynie odpowiednie zastosowanie. Nie miało przy tym, w tychże okolicznościach sprawy, decydującego znaczenia reprezentowanie wnioskodawcy przez zawodowego pełnomocnika, gdyż w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wyrażany był pogląd, że okoliczność ta nie wyłącza bezwzględnie możliwości dopuszczenia dowodu z urzędu, gdyż nawet w takiej sprawie mogą zachodzić okoliczności uzasadniające odstąpienie do ścisłego respektowania zasady kontradiktoryjności i skorzystanie z możliwości przewidzianej w art. 232 zdanie drugie k.p.c. (zob.. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2010 r., I CSK 199/09, z dnia 25 marca 2011 r., IV CSK 397/10, nie publ., z dnia 15 czerwca 2011 r., V CSK 373/10, nie publ., z dnia 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 551/10, z dnia 22 marca 2012 r., IV CSK 330/11, z dnia 27 kwietnia 2012 r., V CSK 202/11, i z dnia 7 marca 2013 r., II CSK 422/12, nie publ. oraz wyrok, z uzasadnieniem, z 11 grudnia 2014r., IV CA 1/14). Wyżej zaś wskazane względy uzasadniały właśnie, w ocenie Sądu Okręgowego, skorzystanie z tejże możliwości w rozstrzyganej sprawie.

Nie ma również uzasadnienia pogląd Sądu, że za oddaleniem wniosku przemawiał również brak złożenia przez wnioskodawcę projektu remontu linii, gdyż, jak wskazał Sąd, inny byłby obszar służebności w sytuacji jedynie powieszenia nowych przewodów na dotychczasowych słupach, a inny w przypadku wymiany tych słupów i przewodów, ustawionych nadto równoległe do biegnącej obecnie linii, na prawdopodobieństwo czego wskazywał uczestnik postępowania, a jego zarzut w tym przedmiocie Sąd Rejonowy uznał za zasadny. Przede wszystkim, w ocenie Sądu Okręgowego, niczym nieuzasadnioną dywagacją uczestnika postępowania, którą Sąd Rejonowy uznał za usprawiedliwioną, było twierdzenie o budowie linii równoległej do istniejącej, gdy wnioskodawca konsekwentnie, jeszcze w korespondencji kierowanej do uczestnika przed wszczęciem postępowania jak i w jego toku (k.(...)), twierdził, że przebudowa linii wykonana zostanie po trasie istniejących linii, określonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Również pełnomocnik wnioskodawcy na rozprawie w dniu 9 maja 2019r., co wynika z zapisu elektronicznego rozprawy (płyta (...)), wskazała, że linia zostanie zdemontowana i ponownie posadowiona w tym samym miejscu, napięcie i inne parametry linii nie zmienią się, trasa pozostanie ta sama i taki jej przebieg jest wyznaczony w planie zagospodarowania przestrzennego. Uszło też uwadze Sądu, a co istotne, że wnioskodawca złożył dwukrotnie na mapach w różnych skalach (1:2000 i 1:1000, k. (...) odwr.), a zatem z możliwością ustalenia parametrów odległościowych przebiegu linii, do konkretnych punktów odniesienia (np. do granicy działki), proponowane przez niego projekty pasa służebności. Tymczasem uczestnik postępowania, wysuwając twierdzenia o zamiarze wnioskodawcy budowy linii o przebiegu równoległym, nie odniósł się już w żaden konkretny i rzeczowy sposób do tychże projektów, a tym samym nie uwiarygodnił swoich twierdzeń. Jak wynika zaś z powyższych map wymianie mają podlegać dwa słupy, stanowiące element przebiegającej przez działkę uczestnika linii, które jednak znajdują się poza działką uczestnika, na nieruchomościach sąsiednich (działki nr (...)). R. zebrany dotychczas materiał dawał podstawy do przyjęcia, że przebieg linii będzie taki sam, a co potwierdza i to, że musi być on zgodny z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Wreszcie, a co wydaje się najistotniejsze, wnioskodawca domaga się w niniejszej sprawie ustanowienia służebności w oparciu o dotychczasowy przebieg linii (o czym szerzej także w dalszej części uzasadnienia). Nie było zatem, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, niezbędne złożenie na dotychczasowym etapie postępowania projektu remontu linii, natomiast nie budzi wątpliwości, że będzie on musiał zostać co najmniej udostępniony biegłym sporządzającym w sprawie opinie, a na dalszym etapie postępowania ewentualnie złożony w całości lub w niezbędnej części, jako dowód w niniejszej sprawie, w razie uzasadnionych wątpliwości i zarzutów uczestników co do powyższych opinii biegłych, w zakresie odnoszącym się do tegoż projektu.

Mając na względzie powyższe rozważania, w tym bezpodstawność uznania za uzasadniony zarzutu uczestnika co do innego od dotychczasowego przebiegu remontowanej linii, za nietrafne należy także uznać stanowisko Sądu co do powinności wykazania przez wnioskodawcę, że dotychczasowy przebieg linii przez działkę uczestnika i 150 innych nieruchomości, będzie stanowił najmniejsze z możliwych ich obciążenie. Pomijając już to, że twierdzenia uczestnika postępowania co do występowania w niedużej odległości od jego działki nieużytków są całkowicie gołosłowne, Sąd Okręgowy podziela pogląd utrwalony już w orzecznictwie Sądu Najwyższego (a na który także wskazywał w apelacji skarżący), że w sprawie z wniosku przedsiębiorcy przesyłowego o ustanowienie służebności przesyłu dla istniejących urządzeń przesyłowych nie jest dopuszczalne ustanowienie służebności przesyłu według innego przebiegu niż istniejący. Jeżeli zatem urządzenia przesyłowe na nieruchomości już istnieją, „to można przyjąć domniemanie faktyczne konieczności ich funkcjonowania w miejscu położenia i w takim wypadku ocenie sądu podlega tylko to, czy bez ustanowienia służebności możliwe jest właściwe korzystanie z tych urządzeń przez przedsiębiorcę przesyłowego, ewentualnie jak należy ocenić zakres koniecznego właściwego korzystania, któremu odpowiada zakres ograniczonego korzystania z nieruchomości przez właściciela. W konsekwencji sąd nie ma kompetencji do badania, czy inny przebieg urządzenia przesyłowego na gruncie prowadziłyby do mniejszego ograniczenia wykonywania prawa własności albo w ogóle to ograniczenie wyłączało w wyniku uznania, że powinny być one posadowione na innej nieruchomości; sąd nie jest więc uprawniony do nakazania przeniesienia urządzeń przesyłowych lub oddalenia wniosku o ustanowienie służebności z tej przyczyny” (zob. uchwałę, z uzasadnieniem, Sądu Najwyższego z 26 lipca 2017r., III CZP 28/17 oraz postanowienia Sądu Najwyższego, z uzasadnieniami, z dnia 20 kwietnia 2016 r., V CSK 510/15, niepubl. i z dnia 29 września 2016 r., V CSK 2/16, niepubl.).

Rozpoznając sprawę ponownie, wobec wyrażanych wątpliwości, Sąd Rejonowy zobowiąże zatem wnioskodawcę do przedłożenia dowodów własności urządzeń przesyłowych oraz dopuści i przeprowadzi zgłaszane dowody z opinii biegłych odpowiednich specjalności, celem określenia obszaru i zaznaczenia przebiegu służebności przesyłu oraz stosownego wynagrodzenia za jej ustanowienie, a także inne niezbędne zgłaszane przez uczestników dowody, które będą konieczne do rozstrzygnięcia sprawy.

Z powyższych przyczyn, wobec nierozpoznania przez Sąd Rejonowy istoty sprawy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 kpc, uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

(...)